

УДК 349.6(477)

Олександр Олександрович РЯМОВ,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля

Національного університету цивільного захисту України (м. Київ)

(науковий керівник – Обрусна С. Ю., доктор юридичних наук, доцент,

професор кафедри управління у сфері цивільного захисту

Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля

Національного університету цивільного захисту України)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАТРУЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

В умовах інтеграції України до європейської спільноти та демократичних реформ актуальною залишається проблема належного забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи. З цією метою держава створює систему органів, які мають забезпечити безпеку особи і держави, створення стану захищеності життєво важливих інтересів суспільства. Одним із таких визначено Національну поліцію України та її підрозділи, у тому числі й патрульну поліцію.

Юридична наука має різні підходи до визначення поняття «правоохоронна функція держави» від розуміння її як напряму державної політики до комплексного напряму державної діяльності. В цілому погоджуємося із визначенням, запропонованим О. Безпаловою, яка визначає її як самостійний комплексний напрям діяльності держави, обумовлений її соціальним призначенням, який реалізується системою суб'єктів (державних і недержавних), що уповноважені в межах закону з використанням відповідних форм і методів вживати юридичних заходів впливу (у тому числі примусових) з метою досягнення бажаного соціального ефекту – охорони права в цілому та забезпечення охорони законності та правопорядку, прав і свобод громадян зокрема [1].

Забезпечення патрульною поліцією правоохоронної функції держави реалізується шляхом виконання основних завдань та функцій, що стоять перед нею та закріплені на законодавчому рівні. Закон України «Про Національну поліцію» визначає останню як орган виконавчої влади, що служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2].

Як бачимо, служіння суспільству є стратегічною метою діяльності структурних підрозділів Національної поліції, що відображена у законодавчо-закріплених завданнях: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидія злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують її потребують [2]. Безумовно, що такі завдання виконує і патрульна поліція, як головна служба швидкого і ефективного забезпечення публічного порядку в регіонах, що працює цілодобово. Виходячи із цього, головною метою її діяльності є забезпечення належного стану публічної безпеки і порядку, що сприяє зміцненню належного правопорядку та законності в межах території всієї держави.

Мета та завдання реалізуються через низку функцій, які виконуються патрульною поліцією у процесі її діяльності щодо забезпечення правоохоронної функції держави. Функції патрульної поліції – це напрямки діяльності, виконання яких становить головний зміст її роботи. Це, зокрема, забезпечення публічної безпеки і порядку в громадських місцях; контроль за безпекою дорожнього руху, транспорту й пішоходів; надання допомоги громадянам, державним органам; припинення і попередження правопорушень і злочинів; застосування поліцейських заходів; притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності; здійснення превентивної діяльності у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку тощо.

Виконуючи вказані функції, патрульна поліція здійснює: цілодобове патрулювання певної території з метою забезпечення належного стану публічної безпеки і порядку, контролю за дотриманням правил дорожнього руху, забезпечення його безпеки; перше реагування на повідомлення про правопорушення, надання невідкладної допомоги громадянам; самостійне виявлення правопорушень; у випадках, визначених законодавством, затримання правопорушників; а також, у випадках і в спосіб, що передбачені законодавством, розглядає

справи про адміністративні правопорушення і застосовує поліцейські заходи впливу до осіб; налагоджує та здійснює співпрацю з іншими структурними підрозділами поліції; здійснює спілкування і тісну взаємодію із суспільством: постійно співпрацює з органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями і населенням тощо. Крім того, функції патрульної поліції передбачають надання населенню широкого кола так званих «сервісних» послуг, оскільки кожна особа має право у будь-який час звернутися за допомогою до поліцейського чи поліції. Як бачимо, на патрульну поліцію, як суб'єкта забезпечення правоохоронної функції держави, покладено повноваження та відповідальність за практичну реалізацію вказаної функції.

Варто погодитись із А. Сердюк, яка виокремила наступні ознаки патрульної поліції як суб'єкта реалізації правоохоронної функції держави: здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності, здійснення діяльності на підставі виконання закону та інших нормативно-правових актів, вчинення лише тих дій, які або прямо вказані в законі, або пов'язані з необхідністю його виконання, вторинний, похідний характер стосовно органу законодавчої влади, діяльність патрульної поліції охоплює сферу публічної безпеки і порядку, що містить широкий спектр суспільних відносин [3, с. 183–184].

Викладене вище дає можливість стверджувати про те, що патрульна поліція, як складова Національної поліції України, забезпечує реалізацію правоохоронної функції у всіх сферах державного життя: економічній, політичній, соціально-культурній тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Безпалова О. І. Специфіка правоохоронної функції держави: адміністративно-правовий аспект. *Митна справа*. 2015. № 3 (99). С. 68–74.
2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.03.2019).
3. Сердюк А. М. Патрульна поліція як суб'єкт реалізації правоохоронної функції держави. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 1 (10). С. 181–184.

Одержано 25.03.2019

УДК 349.2(477)

Людмила Василівна САПЕЙКО,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри цивільного права та процесу факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6911-8283>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН ПЕРЕД РОЗПАДОМ СРСР

Економіка Радянського Союзу часів перебудови вимагала докорінних перетворень, які б дали змогу країні вийти з глибокої кризи, викликаной, зокрема, плановою системою господарювання, підвищити рівень життя населення та наздогнати західний світ у науково-технічній сфері. На досягнення цієї мети було спрямоване реформування як союзного, так і пов'язаного з ним республіканського законодавства.

У червні 1987 р. був ухвалений Закон СРСР «Про державне підприємство (об'єднання)», який набув чинності 1 січня 1988 р. Закон був покликаний визначити економічні і правові основи господарської діяльності соціалістичних державних підприємств (об'єднань), зміцнити державну (загальнонародну) власність на засоби виробництва у промисловості, будівництві, агропромисловому комплексі та інших галузях, розширити можливості участі трудових колективів у ефективному використанні цієї власності, в управлінні підприємствами та об'єднаннями, в розв'язанні державних і громадських справ. Водночас передбачалися посилення економічних методів управління, використання повного господарського розрахунку і самофінансування, розширення демократичних основ і розвиток самоврядування. Також цей Закон упорядковував відносини між підприємствами (об'єднаннями) й органами державної влади та управління.

Найпомітнішою новацією даного законодавства стало введення на підприємствах госпрозрахунку та самофінансування. Передбачалося, що виробнича, соціальна діяльність